

Position paper CNV & FNV- Hoorzitting Ketenimpact Oeigoerse Dwangarbeid

Inleiding

Op 23 juli hebben meer dan 180 organisaties zich uitgesproken en opgeroepen om een einde te maken aan de Oeigoerse dwangarbeid;¹ deze dwangarbeid komt met name voor in de katoenindustrie waar veel kleding- en modemerken gebruik van maken. Naar aanleiding van de nieuwsberichten dat mode- en kledingbedrijven zich schuldig zouden maken aan dwangarbeid is deze hoorzitting in de Tweede Kamer tot stand gekomen.² Ter voorbereiding van deze hoorzitting zijn de volgende vier vragen gesteld, waarop FNV en CNV ook hun positie delen in het onderstaande paper:

- a) Kunnen bedrijven hun ketens in kaart brengen in hoeverre Oeigoerse dwangarbeid eventueel onderdeel uitmaakt van hun productieketens?
- b) Kunnen bedrijven hun productieketens aanpassen indien er signalen zijn dat Oeigoerse dwangarbeid hier onderdeel van uitmaakt?
- c) Wat kan de Nederlandse overheid en politiek doen om bedrijven bij (deze) obstakels te helpen?
- d) In hoeverre (kunnen) bedrijven hierbij worden ondersteund door de Nederlandse ambassade?

Het in kaart brengen van risico's

Vanuit CNV en FNV pleiten we voor inzichtelijkheid en transparantie in de productieketen in lijn met de afspraken die binnen het *Convenant duurzame kleding & textiel zijn gemaakt*. Dat betekent allereerst dat bedrijven die internationaal ondernemen, hun due diligence uitvoeren conform de OESO richtlijnen. Dat betekent dat bedrijven met een internationale productieketen hun productieketen kennen, de risico's van de keten in kaart brengen en op basis van de ernst en waarschijnlijkheid van die risico's, prioriteiten stellen om deze te voorkomen en, waar nodig, schade te herstellen. De Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) heeft internationale standaarden en conventies opgesteld op het gebied van onder andere het tegengaan van dwangarbeid, en het recht op vrijheid van vereniging en collectieve onderhandeling. Deze ILO Conventies worden onderschreven door de OESO richtlijnen en zijn leidend voor Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Dit staat ook zo verwoord in de handreiking voor bedrijven van de OESO: "due diligence heeft betrekking op daadwerkelijke of potentiële negatieve gevolgen (risico's) die verband houden met de volgende thema's: mensenrechten, inclusief dwangarbeid, werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen, milieu, omkoping en corruptie, informatieverstrekking en consumentenbelangen".³ Vanuit de vakbonden pleiten we naast het inzichtelijk maken van de keten als bedrijf dat transparantie over de risicoanalyse ook van belang is.

Op het gebied van transparantie is er een transitie gaande: we zien dat steeds meer bedrijven, aangespoord door samenwerkingen in multistakeholderverband zoals het textielconvenant, als ook door externe druk, bereid zijn hun productielocaties bekend te maken. Dit betreft met name de 'Cut, Make, Trim' of tier 1 locaties. Transparantie over eerdere stappen in de textielproductieketen staat nog in de kinderschoenen. Een link met de katoenproductie en het spinnen van garen in Xingjiang is daarom moeilijk op te sporen, en ook moeilijk uit te sluiten. Katoen wordt vaak door internationale opkopers uit verschillende productielanden opgekocht

¹ <https://www.ituc-csi.org/apparel-brands-Uyghur-forced-labour?lang=en>

² <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/buitenland/artikel/5173180/oeigoeren-werkkampen-dwangarbeid-kledingindustrie>

³ <https://www.oesorichtlijnen.nl/documenten/publicatie/2019/06/06/oeso-due-diligence-handreiking-voor-mvo-nls>

en als mix doorverkocht aan spinnerijen. Volledige transparantie is dan ook een belangrijke randvoorwaarde om risico's te signaleren, en te adresseren.

Wat te doen bij signalen van dwangarbeid

Gedwongen arbeid is een grove mensenrechtenschending. China heeft 26 ILO conventies ondertekend waaronder 4 van de fundamentele ILO conventies, maar niet de conventie over dwangarbeid (C105). China heeft ook de fundamentele ILO conventies - 87 vrijheid van vakvereniging, en 98 collectieve onderhandeling – niet ondertekend. Aangezien dit core labour standards betreft, heeft China als lid van de ILO wel de verplichting deze na te leven: *"All Members, even if they have not ratified the Conventions in question, have an obligation, arising from the very fact of membership in the Organization, to respect, to promote and to realize, in good faith and in accordance with the Constitution, the principles concerning the fundamental rights which are the subject of those Conventions"*. Gezien de situatie kunnen bedrijven er niet vanuit gaan dat de reguliere aanpak qua due diligence en het in overleg met leveranciers adresseren van de risico's in dit geval effectief is. CNV en FNV pleiten ervoor dat bedrijven de volgende stappen zetten om het risico op Oeigoerse dwangarbeid in hun productieketen te beperken: 1) Zeker bij katoen, transparantie over de eigen keten tot aan de katoenproductie waarborgen. 2) Aan leveranciers communiceren dat dwangarbeid niet geaccepteerd wordt, evenals de aanname dat dit bij productie uit Xingjiang niet uitgesloten kan worden. 3) Zicht op mogelijk het outsourcen van productie vergroten door inkopers te verzoeken ordergrootte op de capaciteit van leveranciers af te stemmen. 4) Het verbreken van zakelijke relaties met leveranciers waarbij er aannemelijk bewijs is dat er sprake is van dwangarbeid. 5) Het serieus overwegen om alleen zogenaamd gecertificeerd katoen te gebruiken voor de productie van de collectie zoals [BCI](#) die niet langer katoen certificeren uit Xinjiang province.

Nederlandse overheid en politiek

CNV en FNV roepen de Nederlandse overheid en Europese politiek op om het EU-China handelsakkoord, dat nu ter tafel ligt, te gebruiken om politiek-economische druk te zetten en om verandering in de mensenrechtensituatie te bewerkstelligen. In EU-handelsakkoorden hoort de verplichting tot het ratificeren van de fundamentele ILO conventies (recht op vrijheid van vereniging, en collectieve onderhandeling en verbod op dwangarbeid) thuis. Dit zouden naast het Mensenrechtenverdrag harde eisen/voorwaarden voor het EU-China handelsakkoord moeten zijn. Daarnaast wordt due diligence door de meeste Nederlandse bedrijven als steeds belangrijker ervaren; de afgelopen jaren zijn veel stappen gezet in de vrijwillige convenanten. De situatie met de Oeigoeren laat zien dat de overheid meer bindende maatregelen zou moeten nemen ten aanzien van Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO). Bovendien zou de overheid meer stimulerende maatregelen kunnen nemen voor het investeren in technologie zoals blockchain die de herkomst van materialen in de keten beter kan verifiëren. Daarnaast kan de overheid samen met de sector het recyclen van textiel verder stimuleren zoals beschreven in het rapport [Fast Fashion onderzoek](#) dat eerder dit jaar verscheen in opdracht van het Ministerie I&W.

Rol ambassade

De Nederlandse ambassade kan een grotere rol spelen in het inzichtelijk maken waar Nederlandse bedrijven actief zijn en in welke sectoren zij hun producten laten maken; CNV en FNV begrijpen dat het delen van deze informatie sensitief kan zijn en stellen voor dat de ambassade in elk geval zorgt dat bedrijven richting de ambassade transparant zijn over hun keten en waar ze inkopen. Van de ambassade mag verwacht worden dat zij in de bilaterale gesprekken met de overheid zich expliciet uitspreken voor het belang van en het verlenen van steun afhankelijk maken van het naleven van fundamentele arbeidsrechten in lijn met *UN Guiding Principles for Business & Human Rights* en de OESO richtlijnen, die voor Nederlandse handel als uitgangspunt dienen.